

Елин Пелин
Бездомник

Тоя мрачен зимен ден, роден без слънце и блясък, угасна незабелявано и тъжно. Мъглив вечерен мрак сгъсти синята мъгла, що покриваше целия ден града и легна непроницаем върху побелялата и вкоченясана земя. Но по улиците на шумния град сякаш повече шумеше и повече се разгаряше предколедната суета. Хората бяха повече, бързаха повече и изглеждаха някак си по-важни в това празнично настроение. По отъпкания и поледен сняг бързо бягаха шейни и в студения въздух равномерно и хубаво ечеха звънчета и гласъг им радостно и леко се губеше из шума и мъглата.

Маринковица стоеше в тезгяха на своята мръсна и отдалечена кръчма и слушаше безучастно двамата стражари, които пиеха ракия стоешком и разправяха за някаква си отпуски.

– Сега е празници, госпожо, и човек, който и да е, трябва да отиде да види децата си... Най-последно защо служим? – говореше единия, като сучеше дългите си мустаци.

– Трябва... трябва – отговаряше Маринковица червена и важна както всякога.

– Човещина, знаеш! – рече стражарят и плюна въодушевено.

В това време врата се отвори и на прага страхливо застана небръската, едра и парцалива фигура на тридесетгодишен мъж. Главата му се губеше в жълта дрипава качулка.

Той бавно затвори вратата след себе си, направи поклон към Маринковица, скръсти ръце и застана.

– А-а! Ти пак ли се довлече, Никола? – извика му сърдито Маринковица и надутото посади главата си в месестата си шия.

– Е, пак, ами... – отговори парцаливия посетител и пристъпи.

– Пак, а? Ами нали ти казах да се махнеш... разбра ли? Утре е Коледа. Затварям кръчмата и си отивам дома... при децата си.

– Ами аз къде да ида? – проговори дебело бедняка и като пристъпи, заваляйки се, седна тежко на стола до печката и наведе глава.

Кръчмата бе ниска, грозна и миризлива. Ламбата светеше слабо и лошо. Печката бе студена.

– Разбери и си върви! Няма кой да ти служи теб... Чу ли? – рече Маринковица сърдито.

– Не искам никой да ми слугува! – отговори Никола. – Остави ме тук сам да пия... да пия, па да легна да умра... И тогава викни псетата да ме извлекат на пътя и да ме изядат... Чу ли? Ей, дърта брантио!

Никола удари по масата и изпсува.

– Да станеш да си вървиш, думам ти аз! – извика с презрение

Маринковица и настави: – Омръзнал ми е да го гледам, все тук, все тук...

– Няма да си вървя! – отговори пияния. – Къде ще вървя? Аз дом нямам... И вие сте ми омръзнали на мен, ама пак няма къде да ида!

– Ще намериш хубав дом ти, приятелю! Какво кряскаш така? – рече един от стражарите.

– Ти да мълчиш, полицио, да не говориш! Аз нямам дом. Имах, но сега нямам... Утре е Коледа... И тая нощ аз имам право... да бъда на сушина... И вие ме гоните... Кажете ми ти мен, приятелю, де се роди Христос? А?... Нали в колибата на бедния овчар... Искам да се свия някъде под стряха... И тук ще остана. Аз съм честен човек, не съм крадец... Тук съм си изпил всичките пари и тук ще остана.

– Не се лигави, приятелю, ами си върви, докато ти думам с добром – рече Маринковица.

– Няма да си вървя, няма и няма – разлюля пияната си глава Никола.

Стражарят го задърпа за рамото:

– Хайде, приятелю, иди си!

– Казах... нямам дом! Аз не знам откъде съм!

– Намери си приятели, утре е Коледа. Как така самичък?

– Сиромаш човек няма приятели, байно... него никой не го обича.

Пък той целия свят не обича... Маринковице, дай ми вино!

– Не давам ти ни отрова, иди си!

– Кога имах пари, ти ми даваше... всичко ми даваше... дърта братио... Сега нямам пари, ти ме гониш!

Никола се изправи, тури ръце в джобовете си и тръгна към тезгяха.

– Вино искам! Вино!

– Не кряскай, ей! – рече стражарят.

– Мълчи, форм-о-о-о?... Мълчи!... Иди си купи четвърт кило сланина, па носи дома, та се пооблажете с женицата и дечицата, па се изправи на улицата, та гледай в очите на честните хора, да не са откраднали на баща ти имането! Тричковци такива! Аз дом нямам, приятелю! И ти нямаш право да ме закачаш!

– Вън, говедо! – викна стражарят.

– Аз? Говедо? – извади Никола ръцете си и се заудря по гърдите.

Стражарят го улови и го тласна към вратата. След малко боричкане Никола запсува из улиците и се изгуби в тъмнината.

– Когато по дванадесет часа се роди Христос и града потрепера от тържествения ек на камбаните, Никола пак блъскаше вратата на

затворената и безжизнена вече кръчмица и ревеше:

– Дайте ми стряха, ей, проклети хора!... Христос се роди!

КРАЙ

© 1904 Елин Пелин

Публикуван за пръв път в Разкази, т. I, 1904, с. 150–153; изоставен в следващите издания. Невключен в С¹.

Сканиране, разпознаване и редакция: Ивет Костова, 2008

Публикация:

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906

Редактор: Светла Гюрова

Издателство „Български писател“, 1972 г.

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5280>]

1. Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I и II,
1-о изд. 1938